

**ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – В А Р Н А**  
**С Т О П А Н С К И Ф А К У Л Т Е Т**  
**КАТЕДРА „БИЗНЕС, ИНВЕСТИЦИИ, НЕДВИЖИМИ ИМОТИ“**

---

Приета от ФС протокол № 11/ 25.04.2024 г.

Приета от КС протокол № 11/ 16.04.2024 г.

**УТВЪРЖДАВАМ:**

**Декан:**

(доц. д-р Денка Златева)

**У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А**

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ИНОВАЦИОНЕН МЕНИДЖМЪНТ“

ЗА СПЕЦ: „Недвижими имоти и инвестиции“;

ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 2; СЕМЕСТЪР: 4

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 6

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН**

| <i><b>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</b></i>                            | <i><b>ОБЩО (часове)</b></i> | <i><b>СЕДМИЧНА<br/>НАТОВАРЕНОСТ<br/>(часове)</b></i> |
|-------------------------------------------------------------|-----------------------------|------------------------------------------------------|
| АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:                                          |                             |                                                      |
| т.ч.                                                        |                             |                                                      |
| • ЛЕКЦИИ                                                    | 30                          | 2                                                    |
| • УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/<br>лабораторни упражнения) | 30                          | 2                                                    |
| ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ                                      | 120                         | -                                                    |

Изготвили програмата:

1. ....  
(доц. д-р Тодор Райчев)

2. ....  
(гл. ас. д-р Милена Иванова)

Ръководител катедра: .....  
„Бизнес, инвестиции, недвижими имоти“ (доц. д-р Тодор Райчев)

## **I. АНОТАЦИЯ**

Учебната дисциплина „Иновационен мениджмънт“ разглежда основни въпроси в областта на управлението на иновациите, свързани с процесите на планиране, организиране, координиране и контрол относно провеждането на фундаменталните и приложните изследвания, възникването на инвенцията, осъществяването на развойно-внедрителската дейност по създаването на новия продукт и внедряването в производството, въвеждането на пазара и последващата му дифузия в други стопански сектори.

Целта на дисциплината е да даде знания и професионални умения за основните понятия, закономерности, методи, критерии, показатели, процедури, бизнес модели и други в областта на управлението на иновациите. Да се изследва връзката на иновационния процес с други икономически процеси. На тази база да се съдейства за повишаване конкурентоспособността на българския бизнес на вътрешния и международния пазар.

Проведеният курс на обучение по учебната дисциплина ще формира у студентите знания и развие умения и компетентности за това как се:

- разкриват и извличат ползите от използването на индустриалните продуктови иновации, представляващи инвестиционни продукти с междинно предназначение, върху пазарните и експлоатационните характеристики на крайните продукти;
- участва в дейността на съвременните организационни структури за осъществяване на ефективна иновационна дейност;
- проектира фирмена иновационна структура;
- разработва и усъвършенства иновационна стратегия на фирма;
- генерират бизнес модели;
- следи процеса на непрекъснато осигуряване на нови идеи за внедряване на иновационни суровини, материали, изделия, полуфабрикати, конструкции, машини, съоръжения, инструменти, приспособления, производствени системи и технологии, технически методи за изпълнение на производствени дейности, организационно-управленска практика, схеми за заплащане, схеми на гаранционно и следгаранционно обслужване, схеми на договаряне с клиентите (купувачите, инвеститорите, възложителите), доставчиците, изпълнителите и други пазарни контрагенти в производствените предприятия от различните стопански сектори;
- формира и управлява иновационен проект;
- управляват рисковете съпътстващи иновационните проекти;
- осъществява технологичен трансфер на основата на лицензии и се управлява патентно-лицензионната дейност на фирмено равнище;
- определя влиянието на иновациите върху ефективността на стопанската дейност на предприятията и др.

Дисциплината има хибриден характер, тъй като комбинира различни методи на обучение и използва различни ресурси за учене. Посредством решаване на практически казуси и провеждане на проучвания по дисциплината, студентите придобиват способност за разширяване на знанията и формиране на нови умения в областта на иновационния мениджмънт.

Интердисциплинарният подход е широко застъпен предвид факта, че дисциплината включва познания от няколко предметни области – предприемачество, инвестиции, дялово финансиране, право, застраховане, маркетинг, психология на потребителя и др. Ефективната иновационна дейност изисква знания и умения не само за конкретния бизнес, но и в областта на интелектуалната и индустриалната собственост, промишления дизайн, търговските марки, стратегическото планиране, технологичния трансфер, патентното право, лицензионната дейност, анализа на данни и други области.

Съгласно препоръката на Съвета на Европейския съюз от 22 май 2018 г. в хода на обучението по дисциплината се прилагат и развиват следните ключови компетентности:

- *цифрова – група 4. Познаване на цифровите технологии използвани при управлението на иновационната дейност, общуване и взаимодействие със заинтересованите страни в иновационния процес, развитие на критично мислене към валидността, надеждността и въздействието на информацията при управление на иновационните проекти, познаване на правните и етичните норми при използването на дигитални технологии;*

- *гражданска – група 6. Развиване на способност за разбиране на интелектуалните, икономическите, патентно-правните, лицензионните, пазарните, социалните и екологичните процеси, формиране на интерес към ефективни, социални и зелени инвестиции за устойчиви иновации, към икономическата политика в областта на иновациите, вземане на решения свързани със социалната отговорност на фирмата иноватор.*

## **II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ**

| №. по ред                                                                                                    | НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ                                                           | БРОЙ ЧАСОВЕ |    |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|----|----|
|                                                                                                              |                                                                                              | Л           | СЗ | ЛУ |
| ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ИНОВАЦИОННИЯ МЕНИДЖМЪНТ                                                         |                                                                                              | 2           | 2  |    |
| 1.1.                                                                                                         | Обща характеристика на иновационния мениджмънт                                               |             |    |    |
| 1.2.                                                                                                         | Динамика на развитието на иновационния мениджмънт                                            |             |    |    |
| 1.3.                                                                                                         | Класификация на иновациите                                                                   |             |    |    |
| 1.4.                                                                                                         | Специфични свойства на иновациите и произтичащи от тях иновационни елементи                  |             |    |    |
| ТЕМА 2. ТЕХНОЛОГИЧНИЯТ ТРАНСФЕР КАТО ФАКТОР ЗА РАЗВИТИЕ НА ИНОВАЦИИТЕ                                        |                                                                                              | 2           | 2  |    |
| 2.1.                                                                                                         | Същност и съдържание на технологичния трансфер                                               |             |    |    |
| 2.2.                                                                                                         | Нетърговски и търговски форми на трансфер                                                    |             |    |    |
| ТЕМА 3. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНОВАЦИОННИЯ ПРОЦЕС                                                                    |                                                                                              | 2           | 2  |    |
| 3.1.                                                                                                         | Същност и структура на иновационния процес                                                   |             |    |    |
| 3.2.                                                                                                         | Основни класификации на етапите на иновационния процес                                       |             |    |    |
| 3.3.                                                                                                         | Видове проиновативни организационни структури                                                |             |    |    |
| ТЕМА 4. ИНОВАЦИОННА СТРАТЕГИЯ                                                                                |                                                                                              | 2           | 2  |    |
| 4.1.                                                                                                         | Стратегическият подход като основа на иновационния мениджмънт                                |             |    |    |
| 4.2.                                                                                                         | Видове иновационни стратегии                                                                 |             |    |    |
| 4.3.                                                                                                         | Отворените и затворените иновации като предизвикателства при избора на иновационна стратегия |             |    |    |
| 4.4.                                                                                                         | Иновационен потенциал на предприятието                                                       |             |    |    |
| 4.5.                                                                                                         | Особености на конкуренцията основана на иновации                                             |             |    |    |
| 4.6.                                                                                                         | Методи за избор на иновационна стратегия                                                     |             |    |    |
| 4.7.                                                                                                         | Разработване на иновационна стратегия                                                        |             |    |    |
| 4.8.                                                                                                         | Организационно обезпечение на реализацията на иновационната стратегия                        |             |    |    |
| ТЕМА 5. БИЗНЕС МОДЕЛИРАНЕ И ПОМОЩЕН ИНСТРУМЕНТАРИУМ НА ИНОВАЦИОННИЯ МЕНИДЖМЪНТ ПРИ СТРАТЕГИЧЕСКОТО ПЛАНИРАНЕ |                                                                                              | 3           | 3  |    |
| 5.1.                                                                                                         | Съдържателна характеристика на бизнес модела                                                 |             |    |    |
| 5.2.                                                                                                         | Видове бизнес модели                                                                         |             |    |    |
| 5.3.                                                                                                         | Бизнес моделиране и иновации                                                                 |             |    |    |
| 5.4.                                                                                                         | Моделите McKinsey 7S, 6W и инструментът Канава на бизнес                                     |             |    |    |

|                                                                                                   |                                                                                                                                                 |           |           |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|--|
|                                                                                                   | модел в помощ на иновационния мениджмънт                                                                                                        |           |           |  |
| 5.5.                                                                                              | Генериране на бизнес модели                                                                                                                     |           |           |  |
| 5.6.                                                                                              | Основни видове иновации в бизнес модела                                                                                                         |           |           |  |
| <b>ТЕМА 6. ПЛАНИРАНЕ И ФИНАНСИРАНЕ НА ИНОВАЦИИТЕ</b>                                              |                                                                                                                                                 | <b>3</b>  | <b>3</b>  |  |
| 6.1.                                                                                              | Специфика на иновационното планиране и финансиране                                                                                              |           |           |  |
| 6.2.                                                                                              | Технологично прогнозиране и технологичен одит                                                                                                   |           |           |  |
| 6.3.                                                                                              | Жизнен цикъл на продуктите и технологичните иновации                                                                                            |           |           |  |
| <b>ТЕМА 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНОВАЦИОННИ ПРОЕКТИ</b>                                                  |                                                                                                                                                 | <b>4</b>  | <b>4</b>  |  |
| 7.1.                                                                                              | Управление на процеса по осигуряване и подбор на инвенции                                                                                       |           |           |  |
| 7.2.                                                                                              | Формиране на иновационен проект                                                                                                                 |           |           |  |
| 7.3.                                                                                              | Оценка и избор на иновационен проект                                                                                                            |           |           |  |
| 7.4.                                                                                              | Управление на процесите по разработване и внедряване на иновацията                                                                              |           |           |  |
| 7.5.                                                                                              | Използване на съвременни информационни технологии подпомагащи иновационния мениджмънт при формирането и изпълнението на проектите               |           |           |  |
| <b>ТЕМА 8. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ СЪПЪТСТВАЩИ ИНОВАЦИОННИТЕ ПРОЕКТИ</b>                          |                                                                                                                                                 | <b>4</b>  | <b>4</b>  |  |
| 8.1.                                                                                              | Класификация на рисковете съпътстващи иновационните проекти                                                                                     |           |           |  |
| 8.2.                                                                                              | Етапи на управление на риска                                                                                                                    |           |           |  |
| 8.3.                                                                                              | Основни подходи за управление на риска при осъществяване на иновационни проекти                                                                 |           |           |  |
| <b>ТЕМА 9. УПРАВЛЕНИЕ НА ЛИЦЕНЗИОННАТА ДЕЙНОСТ</b>                                                |                                                                                                                                                 | <b>4</b>  | <b>4</b>  |  |
| 9.1.                                                                                              | Механизъм за придобиване на лицензия                                                                                                            |           |           |  |
| 9.2.                                                                                              | Основни параметри на анализа                                                                                                                    |           |           |  |
| 9.3.                                                                                              | Съдържание на лицензионния договор                                                                                                              |           |           |  |
| 9.4.                                                                                              | Определяне на цената на лицензията                                                                                                              |           |           |  |
| 9.5.                                                                                              | Контрол по изпълнението на лицензионния договор                                                                                                 |           |           |  |
| <b>ТЕМА 10. ВЛИЯНИЕ НА ИНОВАЦИИТЕ ВЪРХУ ЕФЕКТИВНОСТТА НА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА</b> |                                                                                                                                                 | <b>2</b>  | <b>2</b>  |  |
| 10.1.                                                                                             | Методологически особености на оценката на влиянието на иновациите върху ефективността на стопанската дейност на предприятията                   |           |           |  |
| 10.2.                                                                                             | Анализ на взаимозависимостите между показатели за ефективност на иновациите и показатели за ефективност на стопанската дейност на предприятията |           |           |  |
| 10.3.                                                                                             | Оценка на влиянието на иновациите върху ефективността на финансовата и инвестиционната дейност на предприятията                                 |           |           |  |
| 10.4.                                                                                             | Икономически показатели за определяне на иновационната активност на предприятията                                                               |           |           |  |
| <b>ТЕМА 11. НАЦИОНАЛНА ИНОВАЦИОННА СИСТЕМА НА БЪЛГАРИЯ</b>                                        |                                                                                                                                                 | <b>2</b>  | <b>2</b>  |  |
| 11.1.                                                                                             | Съдържателна характеристика на Националната иновационната система                                                                               |           |           |  |
| 11.2.                                                                                             | Потенциал за развитие на Националната иновационна система                                                                                       |           |           |  |
| <b>Общо:</b>                                                                                      |                                                                                                                                                 | <b>30</b> | <b>30</b> |  |

### III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

| №. по ред                         | ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА            | Брой | ИАЗ ч. |
|-----------------------------------|------------------------------------|------|--------|
| 1.                                | Семестриално оценяване             |      |        |
| 1.1.                              | Курсова работа по избрана тема     | 1    | 40     |
| 1.2.                              | Решаване на практическо задание    | 1    | 20     |
| 1.3.                              | Тест                               | 1    | 30     |
| Общо за семестриалното оценяване: |                                    | 3    | 90     |
| 2.                                | Сесийно оценяване                  |      |        |
| 2.1.                              | Изпит – тест със затворени въпроси | 1    | 30     |
| Общо за сесийното оценяване:      |                                    | 1    | 30     |
| Общо за всички форми на контрол:  |                                    | 4    | 120    |

### IV. ЛИТЕРАТУРА

#### ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Райчев, Т. Свितък лекции по дисциплината „Иновационен мениджмънт“. Варна, 2024, приложен в платформата за електронно и дистанционно обучение „eLearn“ на ИУ – Варна.
2. Георгиев, И., Ц. Цветков, Д. Благоев. Мениджмънт на фирмените иновации и инвестиции. Второ прераб. и доп. изд., София, Издателски комплекс – УНСС, 2013.

#### ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Бажанов, В. Лицензионный договор и договор коммерческой концессии. LAP LAMBERT Academic Publishing, 2013.
2. Брюс, Э. Иновации. Пер. с англ. Москва, Дело и Сервис, 2010.
3. Варамезов, Л. Иновационен мениджмънт. Учебник за дистанционно обучение. 4-то прераб. и доп. изд., Свищов, Акад. изд. „Ценов“, 2013.
4. Георгиева, Т. Иновации в агробизнеса. Варна, Наука и икономика, 2018.
5. Дракър, П. Иновации и предприемачество. София, Изд. „Класика и Стил“, 2002.
6. Закон за марките и географските означения. ДВ, бр. 81 от 14.09.1999 г., с последващите изменения и допълнения.
7. Закон за патентите и регистрацията на полезните модели (загл. изм. – ДВ, бр. 64 от 2006 г., в сила от 09.11.2006 г.). ДВ, бр. 27 от 2 Април 1993 г., с последващите изменения и допълнения.
8. Закон за промишления дизайн. ДВ, бр. 81 от 14 Септември 1999 г., с последващите изменения и допълнения.
9. Иванова, Р. Управление на иновациите. Варна, ИК „Геа-Принт“, 2018.
10. Иновационният потенциал на България: възможности и предизвикателства. /Год. доклад на фондация „Приложни изследвания и комуникации“/. София, Фонд. „Приложни изследвания и комуникации“, 2013.
11. Керчев, К. Основи на иновационната политика. София, Унив. изд. „Стопанство“, 2011.

12. Ненов, Т. Управление на иновациите. Варна, Наука и икономика, 2010.
13. Пантелеева, И. Управление на иновациите в индустриалното предприятие. Свищов, Библиотека „Образование и наука“, Кн. 69, Акад. изд. „Ценов“, 2013.
14. Райчев, Т. Иновации в строителството. Варна, Наука и икономика, 2014.
15. *Хотяшева, О. М., М. А. Слесарев.* Инновационный менеджмент. Юрайт, 2016.
16. Чобанова, Р. Иновативност на националната икономика. София, Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“, 2012.
17. Amit, R., C. Zott. Business Model Innovation Strategy: Transformational Concepts and Tools for Entrepreneurial Leaders. 1<sup>st</sup> ed., Wiley, Hoboken New Jersey, 2020.
18. Innovation Policy for Green Technologies. Guide for Policymakers in the Transition Economies of Europe and Central Asia. New York, United Nations, 2013.
19. Kibert, C. J. Sustainable Construction: Green Building Design and Delivery, 4th ed., Hoboken, New Jersey, Wiley, 2016.
20. Mohr, Jakki J., Sanjit Sengupta, Stanley Slater. Marketing of High-Technology Products and Innovations: Pearson New International Edition. 3rd ed., Harlow, England, Pearson, 2014.
21. Shams, S.M. Riad et al. Business Models for Strategic Innovation: Cross-Functional Perspectives. 1<sup>st</sup> ed., Routledge, London, 2018.
22. Trott, Paul. Innovation Management and New Product Development. 6th Edition, Pearson, 2017.